

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Marta Romańska

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Zbigniewa F. i Janiny F.
przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej "W. "
w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 grudnia 2010 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie w przedmiocie kosztów
zawarte w pkt I i III wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 24 lutego 2010 r.,

- 1) **odrzuca zażalenie pozwanej w zakresie dotyczącym orzeczenia zawartego w punkcie I wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., uchyla postanowienie orzekające o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym objęte punktem III wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., i w tej części przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

W uwzględnieniu apelacji pozwanej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej „W. ” w W. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 2 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 lutego 2010 r. zmienił ten wyrok przez obniżenie zasądzonej na rzecz powodów Zbigniewa F. i Janiny F. kwoty 32095,49 zł do kwoty 8445,21 zł, oddalił powództwo w pozostałej części oraz obniżył pobraną na rzecz Skarbu Państwa opłatę sądową, oddalił apelację w pozostałej części i nie obciążył powodów kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym oraz orzekł o kosztach pełnomocnika powodów ustanowionego z urzędu. Na uzasadnienie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu podał, że niezasadne były zarzuty dotyczące wadliwego ustalenia przez Sąd pierwszej instancji kosztów procesu i co do tego apelacja podlegała oddaleniu, ponieważ punkt 4 wyroku Sądu Okręgowego nie dotyczył zasad zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. O kosztach procesu orzekł na zasadzie art. 102 w związku z art. 108 § 1 k.p.c.

Pozwana w zażaleniu, zaskarżając postanowienie w przedmiocie kosztów zawarte w punktach I i III wyroku Sądu Apelacyjnego, domagała się jego zmiany i zasądzenia od powodów na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, zwłaszcza że poniosła wysokie koszty związane z opłatą od apelacji w kwocie 1472 zł. Zarzuciła kwestionowanemu orzeczeniu naruszenie art. 98 k.p.c. przez nieprzyznanie jej zwrotu kosztów procesu, mimo zgłoszonego w apelacji wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Zwolnienie powodów od obowiązku ponoszenia kosztów w postępowaniu odwoławczym było nietrafne, jak też w ogóle nieumotywowane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżenie zażaleniem rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego objętego punktem I wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. było niedopuszczalne, ponieważ nie zawiera ono orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu. Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w odniesieniu do zgłoszonego roszczenia oraz nieuiszczonych kosztów sądowych. Nie ma podstaw do przyjęcia, że jako rozstrzygnięcie o kosztach procesu można traktować orzeczenie o pobraniu na

rzecz Skarbu Państwa nieopłaconej opłaty sądowej. Na taką ocenę powołanego orzeczenia nie zezwala również stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 11 lipca 1972 r., III PZP 14/72 OSNCP 1972/12/215, przyjmujące że każde rozstrzygnięcie o kosztach procesu, choćby nie uwzględniało w całości zgłoszonego wniosku zawiera w sobie domniemanie oddalenia pozostałej jego części. Nieuiszczone koszty sądowe nie są elementem kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, o jakich mowa w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Objęte tym uregulowaniem koszty sądowe, to koszty poniesione przez stronę. Niezależnie od tego podkreślenia wymaga, że nawet w przypadku właściwego zaskarżenia postanowienia dotyczącego kosztów procesu poniesionych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie mogłoby ono być przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego, ponieważ takiej możliwości nie przewiduje art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przepis ten dopuszcza jedynie zażalenie na postanowienie co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, podczas gdy sąd odwoławczy rozstrzygając o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji rozstrzyga w istocie o kosztach procesu, o których orzekał już sąd pierwszej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2010 r., II CZ 7/10, z dnia 24 września 2010 r., IV CZ 60/10, z dnia 27 października 2010 r., V CZ 69/10, niepublikowane).

Z powyższych względów zażalenie w tym zakresie, jako niedopuszczalne, podlegało odrzuceniu w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 373 k.p.c.

Na podzielenie zasługiwało natomiast zażalenie na postanowienie dotyczące kosztów postępowania apelacyjnego. Przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, jako podstawy orzeczenia o tych kosztach, zasady przewidzianej art. 102 k.p.c. łączyło się z obowiązkiem wskazania szczególnie uzasadnionych wypadków, od istnienia których uzależniona jest możliwość nieobciążania strony przegrywającej kosztami należnymi wygrywającemu przeciwnikowi. Objęte wymienionym uregulowaniem uwolnienie strony od zwrotu kosztów procesu jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym rozszerzającej wykładni oraz wykluczającym wszelkie uogólnienia. Ustalenie, że w całokształcie okoliczności konkretnej sprawy uzasadnione jest odstępstwo od podstawowych zasad decydujących

o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu należy do swobodnej oceny sądu. Nie ma jednak podstaw do przyjęcia, że nie wymaga ona powołania tych przyczyn, które złożyły się na przyjętą ocenę. Z uwagi na wskazaną możliwość zaskarżenia orzeczenia o kosztach procesu decyzja Sądu drugiej instancji nie może uchylać się kontroli Sądy Najwyższego, co ma miejsce w przypadku powołania się jedynie na przepis traktujący o zasadzie słuszności. Przyjęty został w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, podzielany w rozpoznawanej sprawie, że nie jest szczególnie uzasadnionym wypadkiem samo zwolnienie strony od kosztów sądowych, o czym stanowi art. 108 u.k.s.c., skoro należy brać pod uwagę zarówno wszelkie kwestie zachodzące zarówno w ramach postępowania, jak i poza nim (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, wyrok z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, niepublikowane).

Z powyższych względów zaskarżone postanowienie odnoszące się do punktu III wyroku Sądu Apelacyjnego podlegało uchyleniu, a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ k.p.c. Na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawione zostało końcowemu orzeczeniu.